

Posudek

na rigorózní práci Moniky Konečné „Mezinárodní terorismus a jeho potlačování z hlediska obecného mezinárodního práva“

Rigorózní práce je věnována jedné z nejpálčivějších hrozeb poslední doby. Je členěna na úvod, sedm částí a závěr. Celkový rozsah práce je 102 strany.

V první části se autorka zabývá definicí terorismu. Autorka v této části uvádí různé definice terorismu, protože, jak konstatuje nalezení jednotné definice terorismu působí mezinárodnímu společenství značné obtíže (str.11). V závěru této části se pokouší definovat základní prvky terorismu (str. 14). Uchazečka by se v této souvislosti mohla zamyslet zda dalším prvkem by mohla být „publicita“ nebo zda vyplývá z uvedených prvků. Vzhledem k tomu, že práce je zaměřena na mezinárodní terorismus, v pojmovém vymezení postrádám charakteristiku toho, čím se terorismus stává mezinárodním. Také mohla vymezit pojem státní terorismus a terorismus, který označuje jako terorismus nestátní (str. 11). Teprve v části páté své práce se autorka zabývá pojmem státní terorismus a terorismus individuální či skupinový (str.56).

Druhá část je zaměřena na přehled základních mezinárodněprávních instrumentů k potlačování terorismu. Uchazečka stručně popisuje příslušné smlouvy na univerzální i regionální úrovni.

Ve třetí části se uchazečka věnuje problematice jurisdikce pokud jde o stíhání pachatelů teroristických činů. Autorka by měla vysvětlit, zda podle obyčejového mezinárodního práva, požívá hlava státu nebo jiní představitelé imunitu pokud jde o nejtěžší zločiny (str.25).

Část čtvrtá je zaměřena na činnost OSN a jejích jednotlivých orgánů pokud jde o problematiku terorismu. Zejména se uchazečka zabývá činností Rady bezpečnosti OSN a rezolucím které tento orgán v oblasti terorismu přijal. Celkem logicky věnuje největší pozornost rezoluci 1373/2001, kterou podrobuje podrobnější analýze. Dospívá k významnému poznatku, že touto rezolucí se Rada bezpečnosti jakoby staví do role zákonodárce (str.36). Důležitou úlohu v potírání mezinárodního terorismu spatřuje i v činnosti protiteroristického výboru zřízeného na základě rezoluce RB č. 1373/2001. Všimá si však i úlohy dalších hlavních orgánů OSN. Klade si i otázku práva národů na sebeurčení a jeho uplatňování násilnými prostředky v souvislosti s terorismem. Logicky konstatuje, že boj násilnými prostředky v rámci národně osvobozenického boje, by neměl být povolen za nějakých nejasných podmínek (str.41). Prostor věnuje i úloze Mezinárodního soudního dvora v případech ve kterých se zabýval terorismem (str.42 a násl.). Jedním z těchto případů je Lockerbie. V souvislosti s ním vyvstává otázka možného přezkumu rezolucí Rady bezpečnosti Mezinárodním soudním dvorem. Podrobněji se zabývá rovněž případem Kongo v. Belgie (str. 45 - 47). Uchazečka by měla vysvětlit své konstatování, že „Soud si nechal ujít příležitost vyslovit se pro restriktivní interpretaci takových mezinárodněprávních imunit, která by přitom mohla být plně v souladu s učením norimberského a tokijského tribunálu...“.

V této části se autorka zabývá i možností zahrnout teroristické činy pod jurisdikci Mezinárodního trestního soudu. Tato kapitola obsahuje rovněž otázky reformy OSN a v této souvislosti zprávou expertního panelu, části věnované terorismu. V této souvislosti jsou v práci obsaženy některé pojmy, které však uchazečka nevysvětluje, jako např. kolektivní bezpečnost a další.

Část pátá je zaměřena na mezinárodněprávní odpovědnost a výrazněji naplňuje vlastní název diplomové práce, která je zaměřena na potlačování mezinárodního terorismu z hlediska obecného mezinárodního práva. Autorka se v této části zabývá právem aplikovatelným na potlačování terorismu, otázky sebeobrany při teroristickém útoku a odpovědnost státu.

Danou problematiku uchazečka rozebírá zejména z hlediska americko-afghánského konfliktu na počátku 21. století, všímá si však i dalších případů.

Pro vznik odpovědnosti státu, je nezbytně nutná přičitatelnost protiprávního chování státu. Touto problematikou se diplomantka podrobně zabývá v souvislosti s americko-afghánským konfliktem. Autorka na jedné straně tvrdí, že pokud jde o přičitatelnost je nutný souhlas, schválení nebo převzetí odpovědnosti za jednání, státem. Na str.66 se uchazečka zabývá operací „Enduring Freedom“ , její hodnocení však působí poněkud neurčitě. Autorka rovněž rozebírá problematické otázky předběžné sebeobranu. Na str. 67 není úplně jasné, zda má autorka na mysli preventivní, či preemptivní sebeobranu. Měla by vysvětlit rozdíl.

Pátá část rigorózní práce pojednává rovněž o právu aplikovatelném na protiteroristické operace. V této souvislosti analyzuje možnosti použití pravidel práva ozbrojených konfliktů a norem mezinárodního práva lidských práv . Otázce lidských práv a terorismu je následně věnována část šestá. Autorka zde zdůrazňuje nutnost dodržovat mezinárodní obyčejové právo a příslušné mezinárodní smlouvy, zejména Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Úmluvu OSN proti mučení, Ženevské úmluvy z roku 1949 a další. Část sedmá obsahuje nejnovější vývoj v rámci Rady Evropy, OSN a také návrh komplexní úmluvy o terorismu.

Je zřejmé, že se autorka podrobně seznámila se zvoleným tématem a normami mezinárodního práva, což prokázala i ve schopnosti analyzovat konkrétní případy, vyjádřila i vlastní názory. Pro zpracování své diplomové práce použila řadu primárních i sekundárních pramenů.

Posuzovaná práce splňuje obsahové a formální požadavky kladené na rigorózní práce a předkládanou diplomovou práci lze uznat za rigorózní podle čl. VII odst.1 ve spojení s čl. III odst. 5 Rigorózního řádu Právnické fakulty a doporučuji jí k ústní obhajobě

V Praze dne 9. ledna 2006

Doc.JUDr. Jan Ondřej, CSc.